

DE CIRKEL

DAVE EGGERS BIJ DE BEZIGE BIJ

Het Alles

Dave Eggers

DE CIRKEL

Vertaald door Gerda Baardman,
Lidwien Biekmann, Brenda Mudde en Elles Tukker

2021

DE BEZIGE BIJ
AMSTERDAM

Copyright © 2013 Dave Eggers
Copyright Nederlandse vertaling © 2017 Gerda Baardman,
Lidwien Biekmann, Brenda Mudde en Elles Tukker
Zeventiende, herziene druk 2021
De eerste zestien drukken verschenen bij
Lebowski Publishers, Amsterdam
Oorspronkelijke titel *The Circle*
Oorspronkelijke uitgever McSweeney's Books en Alfred A. Knopf
Omslagontwerp Dave Eggers/Moker Ontwerp
Omslagillustratie Jessica Hische (Frans Sturges Reprs.)
Vormgeving binnenwerk Perfect Service, Reeuwijk
Druk- en bindwerk Wilco, Amersfoort
ISBN 978 94 031 4921 9
NUR 302
debezigebij.nl

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council (FSC®) mag dragen.
Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

‘Er kwam geen einde aan, er was geen grens aan de toekomst.
En dan zal een mens zijn geluk niet meer op kunnen.’
John Steinbeck – *Ten oosten van Eden*

Mijn god, dacht Mae. Dit is het paradijs.

De campus was immens en grillig, een explosie van Stille Oceaan-kleuren, en toch tot in het kleinste detail zorgvuldig overwogen, door de meest expressieve handen vormgegeven. Op een stuk land waar ooit een scheepswerf had gezeten, toen een drive-inbioscoop, toen een rommelmarkt, toen drie keer niks, bevonden zich nu zachtgroene heuvels en een fontein van Calatrava. En een picknickterrein met in concentrische cirkels opgestelde tafels. En tennisbanen, gravel én gras. En een volleybalveld waarop de peuters van de bedrijfs-crèche gillend ronddartelden, meanderend als waterstroompjes. Te midden van dit alles was ook nog plek om te werken: anderhalve vierkante kilometer geborsteld staal en glas, het hoofdkantoor van het machtigste bedrijf ter wereld. De hemel erboven was strakblauw.

Dit alles passeerde Mae toen ze van de parkeerplaats naar het hoofdgebouw liep en erg haar best deed eruit te zien alsof ze daar thuishoorde. Het wandelpad kronkelde om citroen- en sinaasappelbomen heen en de steenrode kinderkopjes waren hier en daar vervangen door tegels met dwingende, inspirerende teksten. 'Droom', stond er op een, het woord was er met een laser ingebrand. 'Doe mee', stond er op een andere. Het waren er tientallen: 'Zoek de overeenkomsten'. 'Wees creatief'. 'Fantaseer'. Ze stapte bijna op de hand van een jongen in een grijze overall; hij was bezig een nieuwe steen te plaatsen met de tekst 'Adem'.

Op een zonnige maandag in juni stond Mae voor de hoofdingang, recht onder het glas waarin het logo was geëtst. Hoewel het bedrijf nog geen zes jaar bestond, hoorden de naam en het logo –

een cirkel om een raster van verstrengelde lijnen met een kleine c in het midden – al tot de bekendste ter wereld. Er werkten hier, op de grootste campus, meer dan tienduizend mensen, maar de Circle had overal op de aardbol kantoren en nam iedere week honderden briljante jonge geesten aan. Vier jaar op rij was het uitgeroepen tot het meest bewonderde bedrijf ter wereld.

Mae wist dat ze zonder Annie nooit de kans zou hebben gekregen om op zo'n plek te werken. Annie was twee jaar ouder en ze hadden tijdens hun studie drie semesters een kamer gedeeld in een lelijk gebouw dat ze leefbaar hadden gemaakt door hun bijzondere band, een als tussen vriendinnen, als tussen zussen of nichtjes die wilden dat ze zusjes waren en dus een reden hadden om nooit uit elkaar te gaan. De eerste maand dat ze samenwoonden, had Mae op een avond haar kaak gebroken toen ze in de eindexamenperiode griepig en met een lege maag van haar stokje was gegaan. Annie had gezegd dat ze in bed moest blijven, maar Mae was naar de 7-Eleven gelopen voor een dosis cafeïne en op de stoep onder een boom wakker geworden. Annie had haar naar het ziekenhuis gebracht en gewacht terwijl haar kaakbreuk werd gezet, was bij haar gebleven, had de hele nacht in een houten stoel naast haar geslapen en haar daarna thuis dagenlang met een rietje gevoerd. Zoveel intense betrokkenheid en daadkracht had Mae nog nooit bij iemand van haar leeftijd of daaromtrent gezien en sindsdien was ze zo loyaal als ze nooit voor mogelijk had gehouden.

Terwijl Mae nog aan Carleton studeerde en van de ene studierichting naar de andere zwalkte, van kunstgeschiedenis naar marketing naar psychologie – en doorging met psychologie zonder van plan te zijn ooit iets op dat gebied te gaan doen – was Annie afgestudeerd, had haar master bedrijfskunde aan Stanford afgerond en was door iedereen benaderd, in het bijzonder door de Circle, waar ze een paar dagen na haar afstuderen was terechtgekomen. Nu had ze daar een imposante functie – Directeur Veiligstelling Toekomst, grapte ze zelf – en had erop aangedrongen dat Mae kwam solliciteren. Dat deed Mae, en Annie beweerde dat ze zich er niet mee had bemoeid, maar

Mae wist zeker van wel en was haar daar oneindig dankbaar voor. Een miljoen, een miljard mensen zouden zielsgraag zijn waar Mae op dit moment was, bij de ingang van dit atrium, tien meter hoog en badend in Californisch licht, op haar eerste dag bij het enige bedrijf dat er echt toe deed.

Ze duwde de zware deur open. De grote hal was zo lang als een promenade, zo hoog als een kathedraal. Bovenin zag ze overal kantoren, aan beide kanten vier verdiepingen hoog, alle wanden waren van glas. Ze werd even duizelig, keek naar beneden en zag in de smetteloos glanzende vloer haar eigen gezicht weerspiegeld met een zorgelijk trekje erop. Ze krulde haar lippen tot een glimlach en voelde dat er iemand achter haar stond.

‘Jij bent vast Mae.’

Mae draaide zich om en zag een mooi, jong gezicht dat boven een vuurrood sjaaltje en een witte zijden blouse zweefde.

‘Ik ben Renata,’ zei ze.

‘Hoi Renata. Ik ben op zoek naar...’

‘Annie. Dat weet ik. Ze is onderweg.’ Er kwam een geluid, een digitaal druppeltje, uit Renata’s oortje. ‘Eigenlijk is ze...’ Renata keek Mae aan maar zag iets anders. Retinale interface waarschijnlijk, dacht Mae. Weer zo’n innovatie die hier was geboren.

‘Ze zit in het Wilde Westen,’ zei Renata en ze focuste weer op Mae, ‘maar ze is onderweg.’

Mae glimlachte. ‘Dan hoop ik dat ze voldoende proviand bij zich heeft en een paard met veel uithoudingsvermogen.’

Renata glimlachte beleefd maar lachte niet. Mae wist dat het bedrijf de gewoonte had om elk gedeelte van de campus naar een historisch tijdperk te noemen; het was een manier om een gigantisch terrein minder onpersoonlijk, minder bedrijfsmatig te maken. Het was leuker dan Gebouw 3B-Oost waar Mae hiervoor had gewerkt. Haar laatste dag bij het nutsbedrijf in haar geboorteplaats was nog maar drie weken geleden – ze waren stomverbaasd geweest toen ze haar baan had opgezegd – maar ze kon zich nu al niet meer voorstellen dat ze daar zo’n groot deel van haar leven had verspild. Opgeso-

demieterd met die goelag en alles waar hij voor stond, dacht ze.

Renata's oortje bleef signalen geven. 'O, wacht,' zei ze, 'nu zegt ze dat ze daar nog steeds niet weg kan.' Ze keek Mae stralend aan. 'Zal ik je dan maar naar je bureau brengen? Ze zegt dat ze je daar dan over een uurtje treft.'

Bij die woorden, *je bureau*, voelde Mae iets van opwinding en moest ze meteen aan haar vader denken. Hij was trots. *Zo trots*, had hij op haar voicemail ingesproken; hij moest het berichtje om vier uur 's ochtends hebben achtergelaten. Ze had het beluisterd toen ze wakker werd. *Zo ontzettend trots*, had hij met verstikte stem gezegd. Twee jaar na haar afstuderen stond ze hier dan, voor een mooi salaris in dienst van de Circle, met haar eigen zorgverzekering, haar eigen appartement in de stad; haar ouders hadden al genoeg zorgen, maar zij was hun in ieder geval nu niet meer tot last.

Ze volgde Renata het atrium uit. Op het gazon, op een kunstmatige heuvel in het gefilterde licht, zaten een paar jonge mensen gepassioneerd te praten met een soort doorzichtige tablet in hun handen.

'De Renaissance is die kant op,' zei Renata terwijl ze naar de andere kant van het gazon wees, naar een gebouw van glas en geoxideerd koper. 'Daar zit iedereen van *Customer Experience*. Ben je hier al eerder geweest?'

Mae knikte. 'Ja. Een paar keer, maar niet in dat gebouw.'

'Dan heb je dus het zwembad en het sportterrein gezien.' Renata gebaarde in de richting van een blauw parallellogram en een hoekig gebouw dat daarachter verrees, de sportschool. 'Verderop zit een studio voor yoga, crossfit, pilates, massage, spinning. Ik heb gehoord dat je aan spinning doet? Daarachter liggen de bocciabanen en de nieuwe *tetherball*-plek. De kantine is net aan de andere kant van het grasveld...' Renata wees op het sappige, golvende groen waarop een handjevol jonge mensen, strak in het pak, lagen te zonnebaden. 'Hier is het dan.'

Ze stonden voor de Renaissance, ook een gebouw met een atrium van twaalf meter hoog, waar in de nok een mobiel van Calder langzaam ronddraaide.

‘O, ik ben dol op Calder,’ zei Mae.

Renata glimlachte. ‘Dat weet ik.’ Ze keken er samen naar op. ‘Deze hing vroeger in het Franse parlement. Of zo.’

De wind die hen naar binnen was gevolgd, draaide de mobiel zo dat een van de armen naar Mae wees als om haar persoonlijk welkom te heten. Renata nam haar bij de elleboog. ‘Klaar? Hier omhoog.’

Ze stapten een glazen lift in, licht oranje getint. Er begonnen lampjes te flikkeren en Mae zag op de wanden haar naam verschijnen, samen met haar foto uit het schooljaarboek. WELKOM MAE HOLLAND. Er ontsnapte een klank aan Mae’s keel, een soort snik. Ze had die foto al jaren niet meer gezien, waar ze niet rouwig om was. Dit moest Annie op haar geweten hebben, dat ze hier weer mee werd geconfronteerd. Het was wel degelijk Mae op de foto – haar brede mond, haar dunne lippen, haar olijkleurige huid en haar zwarte haar, maar op deze foto, meer dan in het echt, gaven haar hoge jukbeenderen haar een strenge blik, haar bruine ogen lachten niet, waren alleen maar klein en koud, klaar voor de strijd. Sinds die foto – ze was toen achttien, boos en onzeker – was Mae wat hoognodige kilootjes aangekomen, en had ze een zachter gezicht en rondingen gekregen, rondingen die de aandacht trokken van mannen van alle leeftijden met allerhande motieven. Ze had sinds de middelbare school geprobeerd om opener te zijn, meer te accepteren, en het zien van deze foto, dit document uit lang vervlogen tijden, toen ze van de wereld weinig goeds verwachtte, raakte haar. Net toen ze er niet meer tegen kon, verdween de foto.

‘Ja, alles reageert op sensoren,’ zei Renata. ‘De lift leest jouw ID en zegt dan hallo. Die foto hebben we van Annie. Jullie moeten wel heel close zijn, dat ze schoolfoto’s van je heeft. Hoop trouwens dat je het niet erg vindt. We doen het vooral voor bezoekers. Die zijn meestal onder de indruk.’

Terwijl de lift omhoogging, verschenen de speciale activiteiten van die dag op de wanden waarbij de plaatjes en de teksten van het ene paneel naar het andere schoven. Elke aankondiging ging verge-

zeld van video's, foto's, animaties en muziek. Rond het middaguur was er een vertoning van *Koyaanisqatsi*, om één uur een demonstratie zelfmassage, om drie uur een core workout. Een Congreslid van wie Mae nog nooit had gehoord, grijs maar jong, leidde om halfzeven een openbare bijeenkomst. Op de liftdeur stond hij op een podium ergens anders een toespraak te houden met wapperende vlaggen achter zich, de mouwen van zijn overhemd opgestroopt en zijn handen tot eerlijke werkmansvuisten gebald.

De deuren gingen open, zodat het Congreslid in tweeën werd gedeeld.

'Daar zijn we dan,' zei Renata, en ze stapte een smalle loopbrug van stalen roosters op. Mae keek naar beneden en voelde haar maag ineenkrimpen. Ver onder zich zag ze de begane grond, vier verdiepingen lager.

Mae zei zo luchtig mogelijk: 'Ik neem aan dat jullie mensen met hoogtevrees niet zo hoog plaatsent.'

Renata hield stil en keek ongerust naar Mae. 'Natuurlijk niet. Maar in je profiel stond...'

'Nee, nee,' zei Mae. 'Het gaat wel.'

'Ik meen het. We kunnen je best op een lagere verdieping zetten als...'

'Nee, nee. Echt. Het is goed zo. Sorry. Grapje.'

Renata was zichtbaar van slag. 'Oké. Maar laat het me wel weten als er iets niet in orde is.'

'Doe ik.'

'Echt? Want Annie wil vast dat ik daarop let.'

'Ik beloof het,' zei Mae. Ze glimlachte naar Renata, die zich herstellde en verder liep.

De loopbrug kwam bij de daadwerkelijke verdieping uit: breed, volledig van glazen ruiten voorzien en door een lange gang in tweeën gedeeld. De kantoren aan weerskanten waren afgedekt met volledig glazen voorwanden waardoor je de mensen binnen kon zien. Ieder had zijn of haar ruimte uitgebreid maar smaakvol ingericht – in het ene kantoor hingen zeilattributen aan de kale balken, zodat ze door de

lucht leken te zweven, een andere kamer was opgeluisterd met bonsaibomen. Ze passeerden een keukentje met kastjes en planken van glas en magnetisch bestek dat in een strak raster op de koelkast was geplakt, alles verlicht door een gigantische handgeblazen kroonluchter met oranje, zachtroze en fuchsia armen en veelkleurige lampjes.

‘Oké, hier is het.’

Ze stopten bij een hokje, grijs, klein en bekleed met een soort synthetisch linnen. Mae sloeg de schrik om het hart. Het was vrijwel identiek aan het hokje waarin ze de afgelopen anderhalf jaar had gewerkt. Dit was het eerste wat ze bij de Circle zag dat niet opnieuw was doordacht, dat heel ouderwets aandeed. De stof waarmee de wanden van het hokje waren bekleed, was – ze kon het niet geloven, het leek onmogelijk – jute.

Mae wist dat Renata op haar lette en dat haar eigen gezicht iets van afschuw prijs gaf. *Glimlachen*, dacht ze. *Glimlachen*.

‘Is dit oké?’ vroeg Renata, terwijl haar ogen razendsnel Mae’s hele gezicht aftastten.

Mae dwong haar mond enige mate van tevredenheid uit te drukken. ‘Prima. Ziet er goed uit.’

‘Oké. Dan laat ik je nu even aan je nieuwe werkplek wennen. Denise en Josiah komen je zo rondleiden en wegwijs maken.’

Mae vertrok haar mond weer tot een glimlach en Renata draaide zich om en liep weg. Mae ging zitten; ze merkte dat de rugleuning van de bureaustoel een beetje kapot was en dat de wieltjes allemaal muurvast leken te zitten. Op het bureau stond een computer, maar het was een oeroud model zoals ze nergens anders in het gebouw had gezien. Mae was verbijsterd en haar stemming zakte snel in, tot het peil van de afgelopen paar jaar.

Werkten er echt nog mensen bij een nutsbedrijf? Hoe was Mae daar terechtgekomen? Hoe had ze het daar uitgehouden? Als iemand vroeg waar ze werkte, zei ze nog liever dat ze werkloos was. Zou het minder erg zijn geweest als dat bedrijf niet in haar geboorteplaats had gestaan?

Ze had dat gat wel zes jaar gehaat en ze had haar ouders vervloekt omdat ze daar waren gaan wonen waardoor zij werd opgezadeld met een gebrek aan vrijwel alles – vermaak, restaurants, verlichte geesten –, maar de laatste tijd dacht ze met iets van genegenheid aan Longfield terug. Het was een klein plaatsje tussen Fresno en Tranquillity, in 1866 door een boer gesticht en van een fantasieloze naam voorzien. Nu, 150 jaar later, was het inwonertal tot net onder de tweeduizend gestegen, de meeste mensen waren werkzaam in Fresno, dertig kilometer verderop. Longfield was goedkoop om in te wonen en de ouders van Mae's vrienden waren veiligheidsbeambte, onderwijzer of vrachtwagenchauffeur en hielden van jagen. Van de eenentachtig scholieren in het laatste jaar van Mae's middelbare school was zij één van de twaalf die een vierjarige universitaire opleiding gingen volgen en de enige die verder naar het oosten trok dan Colorado. Het vrat aan haar, en ook aan haar ouders, dat ze eerst zo ver weg was gegaan en zich zo diep in de schulden had gestoken, alleen om daarna terug te keren en bij het plaatselijke nutsbedrijf te gaan werken. Maar haar ouders zeiden alleen dat ze er goed aan deed zo'n mooie kans te grijpen en haar studieschuld af te gaan lossen.

Het gebouw van het nutsbedrijf, 3B-Oost, was een treurig blok beton met smalle verticale sleuven als ramen. Binnen waren de meeste scheidingsmuren uit betonblokken opgetrokken, allemaal geverfd in een ranzige kleur groen. Alsof je in de kleedkamer van de sportzaal werkte. Ze was veruit de jongste in het hele gebouw, zelfs de dertigers leken afkomstig uit de vorige eeuw. Ze stonden versteld van haar computervaardigheden, al kon ze niets bijzonders wat haar kennissen niet konden. Maar haar collega's van het nutsbedrijf wisten niet wat ze zagen. Ze noemden haar de Zwarte Bliksem, een of andere flauwe verwijzing naar haar haar, en zeiden dat haar 'een heel mooie toekomst' bij het bedrijf wachtte als ze het goed aanpakte. Over vier, vijf jaar kon ze hoofd IT zijn, van de hele afdeling! Haar frustratie kende geen grenzen. Ze had niet voor 234.000 dollar elitair hoger onderwijs genoten om hier terecht te komen. Maar het was werk en ze had het geld nodig. Haar studieschuld verslond al haar geld

en moest elke maand worden bijgevoerd, dus nam ze de baan en de salarisstrook aan en keek ondertussen uit naar graziger weiden.

Haar directe chef was een zekere Kevin, die zogenaamd technisch directeur was, maar vreemd genoeg niets van technologie wist. Hij wist wel iets van kabels en splitters; hij kon beter in zijn kelder met een bakkie gaan spelen in plaats van leiding aan Mae geven. Elke dag, elke maand droeg hij hetzelfde overhemd met korte mouwen en dezelfde roestkleurige stropdassen. Hij was een aanslag op de zintuigen met zijn altijd naar ham stinkende adem en zijn wollige, weerbarstige snor die als twee pootjes in zuidwestelijke en oostelijke richting uit zijn eeuwig opengesperde neusgaten ontsproot.

Dat alles, hoe walgelijk ook, zou niet zo erg zijn geweest als hij er maar niet van overtuigd was geweest dat dit baantje Mae werkelijk interesseerde. Hij geloofde dat zij, afgestudeerd aan Carleton, droomster van ongewone, hemelbestormende dromen, toegewijd was aan het gas- en elektriciteitsbedrijf en het erg zou vinden als hij haar prestaties ooit ondermaats zou achten. Ze werd er knettergek van.

De keren dat hij haar binnenriep, zijn deur dichtdeed en op de hoek van zijn bureau ging zitten, waren een marteling. ‘Weet je waarom ik je heb laten komen?’ vroeg hij dan, alsof hij van de verkeerspolitie was en haar naar de kant van de weg had gedirigeerd. Andere dagen, als hij tevreden was over wat ze die dag ook maar had gedaan, deed hij iets wat nog erger was: hij préés haar. Hij noemde haar zijn protegee. Hij hield van dat woord. Zo stelde hij haar aan bezoekers voor, met de woorden: ‘Dit is mijn protegee, Mae. Ze is behoorlijk kien, meestal’ – en dan gaf hij haar een knipoog alsof hij de kapitein was en zij zijn eerste stuurman, beiden gepokt en gemazeld door menig driest avontuur en voor eeuwig aan elkaar toegewijd. ‘Als ze zichzelf niet in de weg zit, wacht haar hier een stralende toekomst.’

Ze kon er niet tegen. Alle achttien maanden dat ze daar werkte, vroeg ze zich elke dag af of ze het kon maken om Annie een gunst te vragen. Ze was nooit het type geweest om zoiets te doen: gered wor-

den, opgetild worden. Het was een soort behoefteigheid, opdringerigheid – ‘aanklamperigheid’, noemde haar vader het, waarmee ze niet was opgevoed. Haar ouders waren bescheiden mensen die anderen niet in de weg wilden staan, trotse, bescheiden mensen die van niemand iets aannamen. En Mae was ook zo, maar door die baan werd ze vervormd tot iemand anders, iemand die alles deed om weg te komen.

Het was om te kotsen, alles daar. De groene betonblokken. De waterkoeler. De prikkaarten. De heuse ‘brevetten van verdienste’ voor mensen die iets hadden gedaan wat bijzonder werd gevonden. En de werktijden! Letterlijk van negen tot vijf! Het voelde allemaal aan als iets uit een ander tijdperk – een terecht vergeten tijdperk – en Mae kreeg het gevoel dat niet alleen háár leven hier werd verspild, maar dat het bedrijf ieders leven verspilde, dat het ieder potentieel de nek omdraaide en daardoor het draaien van de aardbol tegenhield. Het hokje in dat oord, háár hokje, was het distillaat van dat alles. De lage wanden om haar heen, bedoeld om haar te helpen zich volledig op haar taak te concentreren, waren bekleed met jute, alsof elk ander materiaal haar zou afleiden, zou zinspelen op exotischer manieren om de dag door te brengen. En dus zat ze anderhalf jaar in een kantoor waar men van mening was dat jute, van alle door de natuur en de mens voortgebrachte materialen, het enige was wat het personeel dag in dag uit van vroeg tot laat moest aanschouwen. Een smerig soort jute, een grove soort jute. Bulkjute, armeluisjute, budgetjute. O god, dacht ze, toen ze daar wegging had ze gezworen dat spul nooit meer te zien, het aan te raken of er zelfs maar aan te denken.

En ze had ook niet verwacht het ooit nog te zien. Hoe vaak kom je – behalve in een winkel uit de negentiende eeuw – nog jute tegen? Mae was ervan uitgegaan dat het haar nooit zou overkomen, maar nu was het hier opeens overal om haar heen op deze nieuwe werkplek bij de Circle, en toen ze ernaar keek en de muffe geur rook, sprongen de tranen haar in de ogen. ‘Klotejute,’ mompelde ze in zichzelf.

Achter zich hoorde ze een zucht en toen een stem: ‘Misschien was dit toch niet zo’n goed idee.’

Mae draaide zich om en zag Annie met gebalde vuisten staan: in de houding van een mokkend kind. ‘Klotejute,’ zei Annie, haar gemok imiterend, en barstte toen in lachen uit. Daarna wist ze uit te brengen: ‘Dat was ongelofelijk. Ontzettend bedankt daarvoor, Mae. Ik wist dat je het monsterlijk zou vinden, ik wilde zien hoe erg je het vond. Maar je moest bijna huilen, sorry. Jezus.’

Nu keek Mae naar Renata, die haar handen ter overgave hoog in de lucht had gestoken. ‘Niet mijn idee!’ zei ze. ‘Annie heeft me opgestookt. Niet kwaad op mij worden!’

Annie zuchtte van genoegen. ‘Ik heb dat hokje verdorie bij Walmart moeten kopen. En die computer. Het heeft me eeuwen gekost om die online te vinden. Ik dacht dat we dat soort spul gewoon ergens in de kelder hadden staan of zo, maar op de hele campus was helemaal niks te vinden wat oud en lelijk genoeg was. O god, je had je gezicht moeten zien.’

Mae’s hart bonsde. ‘Wat ziek, zeg!’

Annie keek quasiverwonderd. ‘Ziek? Ik? Nee, hoor. Ik ben geweldig.’

‘Niet te geloven dat je zoveel moeite hebt gedaan om me van streek te maken.’

‘Ja dus. Zo ben ik gekomen waar ik nu ben. Allemaal een kwestie van plannen en organiseren.’ Ze gaf Mae een vette knipoog, waarop ze ongewild in de lach schoot. Annie was gestoord. ‘Nou, kom op. Je krijgt een complete rondleiding van me.’

Terwijl Mae achter haar aan liep, moest ze zichzelf eraan herinneren dat Annie niet altijd een hooggeplaatst leidinggevende bij een bedrijf als de Circle was geweest. Nog maar vier jaar geleden was Annie een studente die zowel naar college als naar etentjes en dates een flanellen mannenpyjamabroek droeg. Annie was wat een van haar vriendjes – en ze had er veel, maar altijd monogaam, altijd netjes – een ‘mafkees’ noemde. Maar dat kon ze zich veroorloven. Ze

kwam uit een nest met geld, oud geld, en zag er schattig uit, met kuiltjes, lange wimpers en zulk blond haar dat het wel echt moest zijn. Iedereen vond haar een bruisende meid, ogenschijnlijk niet in staat om langer dan een paar seconden over iets in te zitten. Maar ze was ook een mafkees. Ze was slungelig, zwaaide tijdens het praten wild en gevaarlijk met haar handen en neigde naar bizarre gespreks-onderwerpen en vreemde obsessies – grotten, zelf parfum maken, doowopmuziek. Ze bleef bevriend met al haar exen, alle scharrels, alle docenten (ze kende ze allemaal persoonlijk en stuurde ze cadeautjes). Ze was betrokken bij of verantwoordelijk voor vrijwel alle clubs en goede doelen van de universiteit en vond toch de tijd om zich volledig in te zetten voor haar studie – voor alles, eigenlijk – en om ondertussen op bijna ieder feestje degene te zijn die zichzelf voor schut zette om iedereen in de juiste stemming te brengen, en als laatste weg te gaan. De enige rationele verklaring hiervoor moest wel zijn dat ze niet sliep, maar dat was niet zo. Ze sliep zelfs acht tot tien uur per dag, heel decadent, en kon letterlijk overal slapen – tijdens een autoritje van drie minuten, aan tafel in een smerige snackbar in de stad, bij mensen thuis op de bank, op elk willekeurig moment.

Dit wist Mae uit eigen ervaring omdat ze op lange ritten door Minnesota, Wisconsin en Iowa, onderweg naar talloze en merendeels zinloze landelijke wedstrijden, voor Annie als chauffeur had gefungeerd. Mae had een gedeeltelijke hardloopbeurs voor Carleton gekregen en zo had ze Annie leren kennen, die twee jaar ouder was, goed presteerde zonder er moeite voor te hoeven doen en zich maar heel af en toe druk maakte of zij of het team zou winnen of verliezen. Bij het ene toernooi ging Annie er helemaal voor, bespote de tegenstanders en beledigde hun uniformen of studieresultaten, om de keer daarop totaal niet in de uitslagen geïnteresseerd en alleen fysiek aanwezig te zijn. Op die lange ritten in Annies auto – waarin ze liever Mae liet rijden – stak Annie haar blote voeten omhoog of uit het raam, weidde eindeloos uit over het landschap en speculeerde urenlang wat zoal gebeurde in de slaapkamer van hun coaches, een echtpaar met identiek, bijna militair gemillimeterd haar. Mae lachte

om alles wat Annie zei en werd daardoor afgeleid van de wedstrijden die zij, in tegenstelling tot Annie, wel moest winnen of waarin ze in ieder geval goed moest presteren om de beurs waar te maken die de universiteit haar had gegeven. Ze kwamen telkens maar een paar minuten vóór de wedstrijd aan en Annie wist nooit welke afstand ze moest lopen en of ze eigenlijk wel wilde lopen.

Dus hoe was het mogelijk dat dit ongeleide projectiel, deze belachelijke figuur, die nog steeds met een stukje van haar babydekentje in haar zak rondliep, binnen de Circle zo snel zo'n ongekende hoogte had bereikt? Ze was nu een van de veertig belangrijkste denkers binnen het bedrijf – de Bende van 40 – en deelgenoot van de geheimste plannen en data. Hoe kon zij er zo moeiteloos voor hebben gezorgd dat Mae werd aangenomen en hoe had ze, toen Mae eindelijk haar trots opzij had gezet en het botweg had gevraagd, alles zomaar binnen een paar weken geregeld? Dat getuigde van wilskracht, van een mysterieuze, innerlijke doelgerichtheid. Zo op het oog vertoonde Annie geen tekenen van een brandende ambitie, maar Mae wist zeker dat iets in Annie haar hiertoe dreef en dat ze, waar ze ook vandaan had moeten komen, hoe dan ook op deze post terechtgekomen zou zijn. Zelfs als ze in een herdersgezin op de Siberische toendra blind ter wereld was gekomen, dan nog zou ze het hier nu gemaakt hebben.

‘Dank je wel, Annie,’ hoorde ze zichzelf zeggen.

Ze waren langs een paar vergaderzalen en foyers gelopen en staken nu de nieuwe galerie van het bedrijf door waar een stuk of zes Basquiats hingen, net aangeschaft van een bijna failliet museum in Miami.

‘*Whatever,*’ zei Annie. ‘En het spijt me dat je bij Customer Experience zit. Ik weet dat het lullig klinkt, maar je moet wel weten dat ongeveer de helft van de leidinggevenden van het bedrijf daar is begonnen. Geloof je dat?’

‘Jawel.’

‘Mooi, want het is waar.’

Ze verlieten de galerie en liepen de kantine op de tweede verdie-

ping binnen – ‘Het Glazen Eethuis, ik weet dat het een verschrikkelijke naam is,’ zei Annie –, zo ontworpen dat de gasten op negen verschillende niveaus konden eten, met alle vloeren en muren van glas. Op het eerste gezicht leken de honderd mensen die er zaten te eten door de lucht te zweven.

Ze liepen door de Leenkamer, waar van alles gratis aan alle werknemers werd uitgeleend, van fietsen tot telescopen en hanggliders, en gingen verder naar het aquarium, een project met een van de oprichters van de Circle als drijvende kracht. Ze stonden voor een display, even hoog als zijzelf, waarop kwalen zonder aanwijsbaar patroon of doel spookachtig en traag omhoog en omlaag zweefden.

‘Ik houd je in de gaten,’ zei Annie, ‘en elke keer dat je iets geweldigs doet, zorg ik ervoor dat iedereen het te weten komt zodat je daar niet al te lang hoeft te blijven. Vrijwel iedereen maakt hier carrière en we werven zoals je weet bijna uitsluitend intern. Doe je werk dus gewoon goed en trek niet te veel de aandacht, dan zul je ervan verstedd staan hoe snel je bij Customer Experience weg bent en aan de slag kunt met iets uitdagends.’

Mae keek Annie aan, haar ogen glansden in het aquariumlicht. ‘Maak je geen zorgen. Ik ben hier blij met elke plek.’

‘Beter onder aan een ladder die je wilt beklimmen dan halverwege de een of andere ladder die je niet op wilt, toch? Een of andere waar-deloze shitladder gemaakt van shit?’

Mae lachte, puur van de schrik om uit zo’n lief mondje zulke ruwe taal te horen. ‘Was je vroeger ook al zo grof in de mond? Daar staat me niets van bij.’

‘Alleen als ik moe ben, wat eigenlijk altijd het geval is.’

‘En je was zo’n lief meisje.’

‘Sorry. Tering, sorry, Mae! Jezus, Mae! Oké. Laten we nog meer bekijken. De Kennel!’

‘Gaan we vandaag niet meer aan het werk?’ vroeg Mae.

‘Werk? Dit is werk. Dit is je opdracht voor de eerste dag: het bedrijf en de mensen leren kennen, acclimatiseren. Je weet wel, net als wanneer je thuis een nieuwe houten vloer legt...’

‘Nee, dat weet ik niet.’

‘Nou, als je dat doet, moet je de planken eerst tien dagen laten rusten om het hout te laten acclimatiseren. Pas dan ga je ze leggen.’

‘Dus in deze vergelijking ben ik het hout?’

‘Jij bent het hout.’

‘En dan word ik gelegd.’

‘Ja, dan leggen we jou. We gaan tienduizend piepkleine spijkertjes door je heen slaan. Vind je vast heerlijk.’

Ze bezochten de kennel, een geesteskind van Annie. Haar hond, Dr. Kinsmann, was net overleden, maar hij had hier een paar heel gelukkige jaren doorgebracht, nooit ver van zijn bazinnetje. Waarom zouden duizenden werknemers hun hond thuislaten als ze die hier konden brengen, waar hij te midden van mensen en andere honden verzorgd kon worden en niet eenzaam was? Dat was Annies logische gedachtegang geweest, die snel was omarmd en nu als visionair werd beschouwd. Ze bekeken de Nachtclub – overdag vaak gebruikt voor iets wat ‘extatische dans’ werd genoemd, volgens Annie een waanzinnige work-out – en ze bekeken het grote amfitheater buiten en het kleine theater binnen – ‘er zijn hier wel een stuk of tien groepen die aan improvisatiecomedy doen’ – en toen ze dat allemaal hadden gezien, gingen ze in de grotere kantine op de eerste verdieping lunchen waar, op een klein podium in de hoek, een man gitaar zat te spelen die op de singer-songwriter leek waar Mae’s ouders fan van waren.

‘Is dat niet...?’

‘Ja,’ zei Annie zonder de pas in te houden. ‘Er zit hier iedere dag iemand. Muzikanten, cabaretiers, schrijvers. Dat project is echt Baileys ding, om ze hierheen te halen en ze onder de aandacht te brengen, vooral omdat ze het daarbuiten zo moeilijk hebben.’

‘Ik wist wel dat er soms iemand kwam, maar wil je beweren dat het iedere dag gebeurt?’

‘We boeken ze een jaar van tevoren. We moeten ze ons van het lijf slaan.’

De singer-songwriter zong vol overgave, zijn hoofd scheef, het

haar voor zijn ogen, zijn vingers koortsachtig tokkelend, maar veruit de meeste mensen in de kantine namen nauwelijks of geen notitie van hem.

‘Ik kan me niet voorstellen wat dat moet kosten,’ zei Mae.

‘O god, we betalen ze niet. O wacht, deze jongen moet je even ontmoeten.’

Annie hield een man aan die Vipul heette en binnenkort, volgens Annie, het hele fenomeen televisie opnieuw zou uitvinden, een medium dat meer dan alle andere in de twintigste eeuw was blijven steken.

‘Maak daar maar negentiende van,’ zei hij in zorgvuldig, plechtig Engels met een licht Indiaas accent. ‘Het is de laatste plaats waar cliënten niet, nooit krijgen wat ze willen. Het laatste bastion van de feodale verhoudingen tussen maker en kijker. Wij zijn geen vazallen meer!’ zei hij, en hij verontschuldigde zich dat hij erandoor moest.

‘Die jongen zit op een ander niveau,’ zei Annie toen ze hun weg door de kantine vervolgden. Ze bleven even bij vijf of zes andere tafeltjes hangen en ontmoetten fascinerende mensen, allemaal bezig met iets wat door Annie werd omschreven als ‘wereldhervormend’ of ‘grensverleggend’ of ‘vijftig jaar zijn tijd vooruit’. Het werk dat werd gedaan was verbijsterend divers. Ze ontmoetten twee vrouwen die aan een verkenningsduikboot werkten waarmee ze de mysteriën van de Marianentrog wilden ontraadselen. ‘Ze gaan die helemaal in kaart brengen, alsof het Manhattan is,’ zei Annie, en de twee vrouwen protesteerden niet eens tegen deze hyperbool. Ze bleven bij een tafel stilstaan waar een drietal jonge mannen naar een in de tafel ingebed scherm zat te kijken met 3D-schetsen van een nieuw type goedkope huizen, eenvoudig in alle ontwikkelingslanden te bouwen.

Annie greep Mae bij de hand en trok haar naar de uitgang. ‘Nu gaan we de Okergele Bibliotheek bekijken. Weleens van gehoord?’

Dat had Mae niet, maar dat wilde ze niet hardop zeggen.

Annie keek haar samenzweerderig aan. ‘Het is eigenlijk niet voor jouw ogen bestemd, maar ik vind dat we het gewoon moeten doen.’

Ze stapten een lift van plexiglas en neon in, gingen door het atrium omhoog en konden op weg naar de vijfde etage iedere verdieping en ieder kantoor zien. 'Ik begrijp niet wat dat soort dingen voor de bedrijfsresultaten doet,' zei Mae.

'O god, dat weet ik ook niet. Maar het gaat hier niet alleen om geld, zoals je nu toch wel weet. Er zijn genoeg inkomsten om de liefhebberijen van de community te ondersteunen. De jongens die met duurzame huisvesting bezig zijn, waren vroeger programmeurs, maar een paar van hen hadden bouwkunde gestudeerd. Dus schreven ze een voorstel en de Wijzen waren wild enthousiast. Vooral Bailey. Hij vindt het geweldig om de interesses van briljante jonge geesten te stimuleren. En zijn bibliotheek is waanzinnig. We zijn er.'

Ze stapten vanuit de lift een lange gang in, ditmaal een die was ingericht met donker kersen en walnoot, een rijtje robuuste kroonluchters verspreidde een zacht amberkleurig licht.

'Klassiek,' merkte Mae op.

'Je weet toch hoe Bailey is? Hij houdt van dit soort ouderwetse shit. Mahonie, koper, gebrandschilderd glas. Dat is zijn smaak. In de andere gebouwen heeft hij verder niks in te brengen, maar hier mag hij zijn gang gaan. Moet je dit zien.'

Annie stond stil voor een groot schilderij, een portret van de Drie Wijzen. 'Afzichtelijk, toch?' zei ze.

Het was een klungelig schilderij, iets wat een middelbare scholier had kunnen maken. Afgebeeld waren de drie mannen, de oprichters van het bedrijf, neergezet in piramidevorm, elk in de kleding die men van hen kende en met gezichtsuitdrukkingen die hun karakters nogal karikuraal weergaven. Ty Gospodinov, de visionaire wonderboy van de Circle, droeg een onopvallende bril en een enorm wijde hoodie, keek naar links en glimlachte; hij leek ergens helemaal in op te gaan, in zijn eentje, afgestemd op een totaal andere golf-lengte. Het gerucht deed de ronde dat hij een twijfelgevalletje asperger was en het schilderij scheen dat te willen benadrukken. Met zijn donkere, onverzorgde haar en zijn gladde gezicht leek hij niet ouder dan vijftientig.